

kupec, za naprej še na prostejši način lahko prepriča. Po vseh družih vinskih deželah imajo tako zvane vinske agente (na Francoskem vinski majerji, maerde vin zvanj), kateri vina za oddaljene vinotržce, gostilničarje itd. skupujejo ter odpošiljajo, ne da bi dotičnemu kupcu potrebno bilo, ša le daljno in drago pot v vinorodni kraj delati. On pošlje le prazno posodo in denar, vse drugo preskrbi proti primerni odškodnini vinski agent.

In tako uredili bomo vinsko kupčijo tudi pri nas v Vipavi. V kratkem kaj več o tem.

Kmetijske novice in izkušnje.

Živo plotovje.

Vrtnarski nadzornik Hermann v Proskavi priporoča zasajenje živega plotovja. Nasvetuje pa sledeči način: zemlja bodočemu živemu plotu se naj rajola 1 meter široko in 80 centimetrov globoko. Ko je zemlja se vsedla, zasadimo 2—3letna drevesca ali sadike v dveh vrstah za debelejši plot v treh, ki so 20 centim. narazen, sadike pa v vrstah po 15 centimetrov vsak sebi. Prva leta treba vršičke prirezavati in sadike k tlem pritiskavati in med seboj prepletati. Tako se dela, dokler se vsaka večja vrzel ne skrije. Zatem je umestno z vrtnimi škarjami živi plot pravilno dvakrat obrezati.

Najboljše rastline za živi plot so beli glogov trn gaber, potem: višnja (*Cerasus Mahaleb*, *Weichselkirsche*), brest (*Ulmus campestris* var. *suberosa*, *Feldulme*). Posebno ta nam daje izvrstnih živih plotov, ki so gosti do tal in dobra skrivališča in vališča ptičem. Tudi brinje (*Juniperus communis*, *Wachholder*) priporočajo; vendar pri tem moramo oprezni biti pri obrezovanju.

Polaganje novega sena in ovsa.

Francoska vojaška komisija delala je z več konjiškimi regimenti poskušnje. Hotela je izvedeti, kako bi se konji obnašali pri novem načinu polaganja krme.

Poskusili so najprvo s polaganjem novega sena, pomešanega s starim ovsem. Izmed vsakih 100 konj ostalo je 53 ali 53% gledé na telesno kakovost pri starem, 25% se je odebelilo, 12% postalo krepkejih in trdnejih, 5% je izgubilo na teži in 5 oslabelo. Zato so poskusili polagati samo novo seno, kar pa je imelo slabih nasledkov, čeravno so vsi konji novo seno rajši žrli kakor staro. Lotila se jih je občna slabost, močno so se potili in naposled niso hoteli več radi jesti. Izvrstni vspeh pa je imelo polaganje novega ovsa, kajti vseh 1800 konj, s katerimi se je poskušalo, se je vidno popravilo.

Divji kostanj dobra pitavna hrana.

Mnogovrstne poskušnje, na pr. na knez Schwarzenbergovih posestvih v Weihenstephanu, pokazale so, da je divji kostanj dobra hrana za pitanje, debeljenje živinčet, zlasti goved in ovac. Kostanji pa morajo biti dobro dozoreli, posušeni in šrotani ali zmleti. Govedom se daje na dan do 5 kil vsakemu.

Žival pridobi vsaki dan po 1 kilo na živej teži, čeravno se njej ne daje nič šrotanega zrnja. Sicer se jej rado zapira, pa temu se odpomore s tem, da jej bolje solimo. Tudi ovcam dobro tekne šrotani kostanj in ga povžijejo na dan do $\frac{2}{3}$ tega, kar se jim sicer bi sena položiti moralo.

Zimska grašica.

Časih trpijo kmetovalci pomanjkanje krme za živino, to pa spomladi, ko je zimska klaja pokladena, nova zelena pa še ni prirastla. V takošni nezgodi pomaga zimska grašica. To je posebna vrsta navadnega grahorja, ki se je privadila prenašati zimski mraz. Ona stori povsod, kjer navadna poletna grašica prospeva; zemlja se ji enako kakor tej pripravlja in stori v težki in lahki zemlji. Posejati pa jo moramo kolikor mogoče rano, avgusta in prve dni septembra, da se mlade rastlinice še pred zimo ukrepijo. Pozimi časih slabo kažejo, to je pa le navidezno, ker si kmalu opomorejo, brž ko nastopi topleje vreme.

Za krmo jo kosijo pred deteljo. S košnjo ni čakati, ker grašica hitro raste in kmalu poleže. Rano pokošena grašica požene drugokrat in daje še dovolj krme za drugo košnjo. Semena daje več kakor poletna grašica. Najbolje sejejo zimsko grašico v strnišča, s katerih se je žito spravilo meseca julija ali v začetku avgusta.

O boleznih in elementarnih poškodbah sadnega drevja.

Spisal M. Rant.

IV. Oslabljenje ali šibkost drevesnega debla.

(Dalje.)

Deblo, kateremu obsežek je $\frac{1}{2}$ metra, more za normalni razvoj vejine krone še enkrat toliko živeža prevoditi, nego ga prevodi ono, katero na obseg le $\frac{1}{4}$ metra meri. Neovrgljiva posledica temu toraj je, da mora domači sadjerejec po možnosti vse one zapreke odstranjevati, katere drevesno deblo v normalno-pravilnem razvoji na debelost zadržujejo. Zateglivo-neodjenljiva ali premalo prožna drevesna lubad zadržuje razvoj drevesnega debla na debelost ravno tako, kot bi ga zadrževale preveze iz trdih tvarin, katere se — neodjenjane ali neodstranjene v taisto zajedó in vrastejo. Nasledki so si pa v obeh slučajih enaki.

Ako hočemo takemu drevesu pomagati do krepkega debla, moramo pomladi ravno pred pričetkom istoletne vegetacije (rasti) njegove na severni strani debla lubad z noževo ostjo (špico) od zgoraj doli na več krajih v podobi kačastih potez plitvo (le do ličjevine) zarezati, to je, da se podolžno prereže le zunanja trda in neodjenljiva lubadina plast. Zunanji obročki teh podolžnih kačastih zarez se v posledici vsušé, a se kmalu zopet obrastó in zacelijo, ter na takih mestih nastanejo ožje ali širje podolžne, pasom podobne brazde, katere obdaja nova prožna lubad, koje vedno širše postajajo. Vse to izdatno olahčuje in pospešuje rast drevesnega debla na obseg. Take plitve podolžne zareze v drevesno lubad se navadno po nekoliko mesecih uže za celi prst razširijo, kar nam je neovrgljiv dokaz in znak, da se je tudi drevesno deblo na svojem obsežku ravno za toliko zredilo.

To operacijo na sadnem drevju imenujemo „narezovanje drevesne lubadi“, kar se pa nikakor ne sme zamenjati s „puščanjem“ sadnemu drevju. O tem poslednjem povem domačim sadjerejcem kaj malega v odstavku: „o elementarnih poškodbah sadnega drevja“.

V. Zlatica, rumenica ali vsuševanje drevesnega vrha.

Vse prikazni, kakoršne moremo opazovati ob skrajnih koncih istoletnih drevesnih poganjkov v vrhu dre-